

Tabulka 3.2 uvádí průměrné výsledky členských zemí OECD a EU doplněných o Rusko, Singapur a Hongkong na celkové škále čtenářské gramotnosti a na obou dílčích škálách podle účelu čtení. Symboly šipek vedle bodových hodnot označují, zda je výsledek země na příslušné dílčí škále statisticky významně vyšší nebo nižší než výsledek dané země na celkové škále. Země jsou v tabulce řazeny podle velikosti rozdílu mezi výsledky na obou dílčích škálách. V zemích s kladnou hodnotou rozdílu byli žáci úspěšnější v zodpovídání otázek k literárním textům, v zemích se zápornou hodnotou rozdílu si naopak vedli lépe při práci s informačními texty.

Nejlepších výsledků dosáhli na obou škálách podle účelu čtení žáci Ruska, Singapuru, Irska, Finska a Polska, kteří se umístili na předních příčkách rovněž podle celkového výsledku. Žáci z Hongkongu zaznamenali mírný propad na škále literárních textů, žáci ze Severního Irska naopak na škále informačních textů.

Podle koncepce čtenářské gramotnosti, z níž vychází šetření PIRLS, by dobrý čtenář měl umět číst s porozuměním stejně dobře literární i informační texty. V ideálním případě by proto měly mít země na obou škálách srovnatelné výsledky. Ve skutečnosti si však žáci většiny zemí (včetně České republiky) vedli relativně lépe na literární než na informační škále. Rozdíly mezi výsledky žáků na dílčích škálách v rámci jednotlivých zemí pravděpodobně souvisejí se čtenářskými zkušenostmi žáků, které mohou být ovlivněny nejen způsobem výuky čtení, ale i četbou ve volném čase a obecněji kulturou dané země. V České republice je rozdíl mezi výsledkem žáků na škále literárních a informačních textů sice statisticky významný, ale poměrně malý. To znamená, že čtení jednoho ani druhého typu textů nečiní našim žákům výraznější potíže. V některých velmi úspěšných zemích, jako je Hongkong, Severní Irsko nebo Lotyšsko, byly rozdíly mezi výsledkem žáků na dílčích škálách mnohem větší.

Graf na obrázku 3.1 ukazuje vývoj výsledků českých žáků na dílčích škálách podle účelu čtení od roku 2001. Podobně jako u celkového výsledku můžeme i na škálách podle účelu čtení pozorovat za posledních 15 let u žáků České republiky statisticky významné zlepšení, které nastalo v roce 2011. Od té doby se výsledky na škále literárních textů nezměnily, na škále informačních textů došlo k mírnému zhoršení.

Obrázek 3.1 Vývoj výsledků ČR na škálách podle účelu čtení od roku 2001

